

COVID-19 PANDEMİSİ

Yeni Koronavirüs Hastalığı (Covid-19) Nedir?

Koronavirüsler, hayvanlarda veya insanlarda hastalığa neden olabilecek büyük bir virüs ailesidir. İnsanlarda, bazı koronavirüslerin soğuk algınlığından Orta Doğu Solunum Sendromu (MERS) ve Şiddetli Akut Solunum Sendromu (SARS) gibi daha şiddetli solunum yolu enfeksiyonlarına neden olduğu bilinmektedir. Yeni Koronavirüs Hastalığına SAR-CoV-2 virüsü neden olur.

Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) ilk olarak Çin'in Wuhan Eyaleti'nde, Aralık ayının sonlarında görülmüş olup solunum yolu belirtileri (öksürük, nefes darlığı) ateş ile gelişen bir grup hastada yapılan araştırmalar sonucunda 13 Ocak 2020'de tanımlanan bir virüsdür.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ/WHO) tarafından virüsün resmi adı SARS-CoV-2 (Şiddetli Akut Solunum Sendromu-Koronavirus-2) olarak belirlenmiştir.

Dünya Sağlık Örgütü virüsün neden olduğu hastalığı tanımlamak için de Covid-19 terimini kullanmaktadır.

SARS-CoV-2 virüsü nedeniyle Dünya Sağlık Örgütü, 30 Ocak 2020 tarihinde küresel bir sağlık acil durumu duyurusunu yapmış, 11 Mart 2020 tarihinde ise hastalığı küresel salgın (pandemi) olarak ilan edilmiştir.

Belirtileri Nelerdir?

Belirtsiz vakalar olabileceği bildirilmekle birlikte, bunların oranı bilinmemektedir.

En çok karşılaşılan belirtiler ateş, öksürük ve ilerleyen durumlarda solunum güçlüğüdür. Bu belirtilere ek olarak boğaz ağrısı, baş ağrısı, bulantı-kusma, ishal, burun akıntısı, kas-eklem ağrısı, iştahsızlık gibi değişken semptomlar da görülebilmektedir.

Covid-19 hastalığı bazı insanlarda daha hafif bir klinik tablo ile seyredebilmekle birlikte özellikle diyabet, tansiyon yüksekliği, akciğer hastalığı, bağışıklık sistemi hastalığı gibi çeşitli kronik hastalıkları bulunan bireylerde daha ağır bir klinik tablo ile seyretmektedir. Ağır seyreden vakalarda hastane koşullarında tedavi gerektiren pnömoni (zatürre), akut solunum yetmezliği, böbrek yetmezliği ve hatta ölüm gelişebilmektedir.

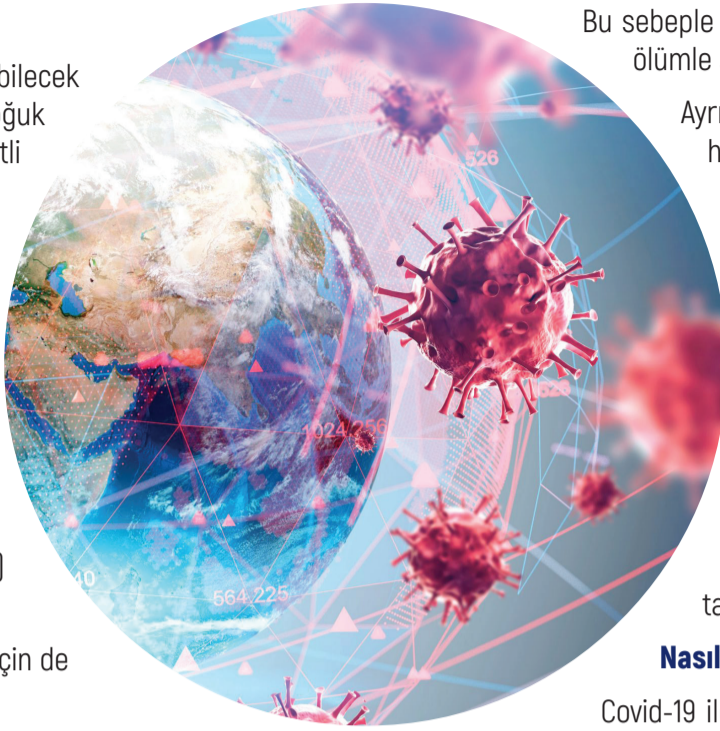
Nasıl Bulaşır?

Virüs hasta veya hasta olmadığı halde taşıyıcı olan bireylerin öksürmeleri, aksırmaları ile ortama saçılan damlacıkların solunması ile bulaşır. Hastaların solunum parçacıkları ile kirlenmiş yüzeylere temas edildikten sonra ellerin yıkanmadan yüz, göz, burun veya ağıza götürülmesi ile de virüs alınabilir. Kirli ellerle göz, burun veya ağıza temas etmek risklidir.

Kimler Risk Altındadır?

COVID-19 hastalığı herhangi bir sağlık problemi bulunmayan bireylerde hafif şekilde seyredebilmesine rağmen, özellikle bazı risk grubu bireylerde şiddetli şekilde seyredebilir ve hatta hayati sonuçlar doğurabilir.

60 yaş ve üzeri bireyler, yaşlanma ve altta yatan potansiyel sağlık koşullarına bağlı olarak ortaya çıkan fizyolojik değişiklikler nedeniyle enfeksiyonlara daha açık hale gelirler.

Bu sebeple Covid-19 hastalığı ileri yaştaki bireylerde çok şiddetli seyredebilir, ölümlerle sonuçlanabilir.

Ayrıca herhangi bir yaş grubuna bakılmaksızın, kronik akciğer hastalıkları, kanser, şeker hastalığı, bağışıklık sistemi zayıflığı, yüksek tansiyon hastalığı gibi çeşitli kronik hastalığı bulunan bireyler Covid-19 hastalığı bakımından ciddi risk altındadır.

Hasta kişilerle yakın ve uzun süreli temas halinde bulunmak zorunda olan sağlık çalışanları da etkene sürekli maruz kalmaları nedeniyle risk grubunda sayılmaktadır. Yaş ve sağlık durumuna bakılmaksızın sürekli etkene maruz kalan birçok sağlık çalışanı hastalığa yakalanmış ve ciddi sonuçlarla karşılaşmıştır.

Dolayısıyla öncelikle kapsamlı korunma önlemlerinin alınması, korunmaya rağmen hastalığa yakalanma neticesindeyse hızla tedaviye başlanması risk grubundaki bireyler için büyük önem taşımaktadır.

Nasıl Tanı Konur?

Covid-19 ile enfekte olmuş bireylerin hızlı bir şekilde tanısının konulması ve izolasyonunun sağlanması çok önemlidir. Tanı koymak için klinik, laboratuvar ve radyolojik yöntemlerden yararlanılır. Kesin tanı moleküler testlerle konulmaktadır. Bu testler kişiden alınan boğaz ve/veya burun sürüntüsünde virüsün genetik materyalinin aranması prensibine dayanır.

Covid-19 tanısı için gerekli moleküler testler ve ekipman ülkemizde mevcuttur.

Korunma Yolları Nelerdir?

Covid-19 enfeksiyonundan korunma, öncelikle alınacak bireysel tedbirlerle mümkündür. Covid-19 hastalığını önleyecek aşılardan henüz geliştirilme aşamasında olduğu için hastalığı engellemenin en etkili yolu bu virüse maruz kalmaktan kaçınmaktır. Virüs esas olarak insandan insana yayıldığı için basit görünen fakat hayati önemi olan önlemler almak hastalığı engelleme yolunda büyük katkı sağlamaktadır.

Covid-19 enfeksiyonuna maruz kalmayı engellemek için alınacak önlemlerin en başında elleri sık sık su ve sabun ile yıkamak gelmektedir. Gözlere, buruna ve ağıza yıkanmamış ellerle dokunmaktan kaçınılmalıdır. Öksürme, hapşırma, aksırma, ortak yüzeylere temas sonrası el yıkama tekrarlanmalıdır.

Bulduğumuz ortamda su ve sabuna erişimimiz yok ise bunun yerine en az yüzde 60 alkol içeren bir el antiseptiği kullanmak çok önemlidir.

Hastalık daha çok damlacık yoluyla bulaştığı için diğer insanlarla en az iki metre olacak şekilde sosyal mesafeyi korumak ve tıbbi maske kullanmak hastalığa maruz kalmamızı önlemek açısından büyük önem taşımaktadır.

Evcil hayvanlardan Covid-19 Bulaşabilir mi ?

Covid-19'un evcil hayvanlardan insanlara geçtiğine dair henüz bir bulguya rastlanmamıştır. Hasta insanlardan hayvanlara Covid-19 bulaşması ile ilgiliyse çok az sayıda vakaya rastlanmıştır. Buna rağmen aynen insandan insana temas noktasında bireysel önlemlerin alınması hayati önem taşıyorsa aynı özen evcil dostlarımız için de gösterilmelidir.

Evcil hayvanlarımızı kalabalık ortamlarda bulundurmamalı, diğer insan ve hayvanlarla temaslarından kaçınmalı, kirli yüzeylerle temasları sonrası temizliklerine özen göstermeliyiz. Temiz olmayan ellerle onları sevmekten kaçınmalıyız.

COVID-19 hastalığı olan kişilerin mümkünse tedavi süresince evcil hayvanlarının bakımlarını başka bir evde sağlamaları doğru olacaktır. Fakat hasta kişilerin evcil hayvanına bakması veya hayvanların etrafında olması gerekiyorsa, maske kullanarak ve onlarla etkileşime girmeden önce ve sonra ellerini yıkamaları veya dezenfekte etmeleri, hayvanlarını öpmekten uzak durmaları, yiyecek ve içeceklerini onlarla paylaşmaktan kaçınmaları alması gereken önlemler arasındadır.

Veteriner Hekimler Derneği

Veterinary Medical Society

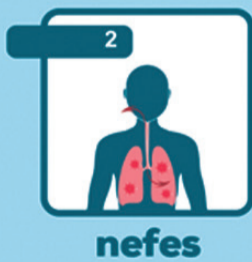
Ziya Gökalp Cad. No: 16/7 Kızılay / ANKAR Tel: 0312 431 62 74 Faks: 0312 435 79 14
info@veteriner.org.tr • www.veteriner.org.tr

KORONAVİRÜS

Semptomlar

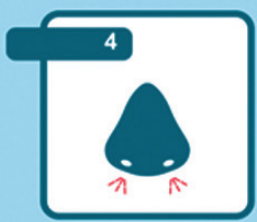
ateş

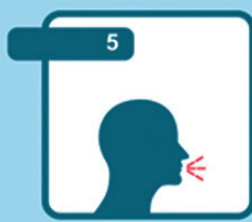
nefes darlığı

baş ağrısı

burun akıntısı

öksürük

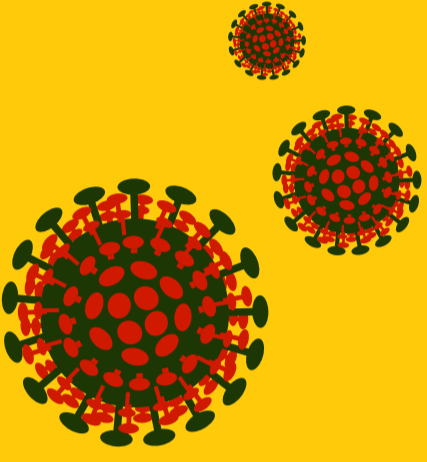
baş dönmesi

Ateş, Öksürük, Nefes almakta zorluk gibi belirtiler varsa en yakın sağlık kuruluşuna başvurun ve hekiminize seyahat geçmişiniz hakkında bilgi verin.

ELLERİMİZİ SAĞLIĞIMIZI YIKAYALIM KORUYALIM

Yeni Koronavirüs solunum yolu enfeksiyonu yapan bir virüstür.

En çok karşılaşılan belirtiler ateş, öksürük ve solunum sıkıntısıdır.

Korunmak için kalabalıktan olabildiğince uzak durulmalıdır.

Eller en az 20 saniye süreyle su ve normal sabunla yıkanmalıdır.

Covid-19'dan korunmada esas olan maske takılması, sosyal mesafe kuralına uyulması (en az 1,5 metre)

Su ve sabuna erişimimiz yok ise bunun yerine en az yüzde 60 alkol içeren bir el antiseptiği kullanmak çok önemlidir.

Risk Grupları; Gebeler, yaşlılar, çocuklar Sigara içenler kronik hastalığı olanlar

Covid-19'un evcil hayvanlardan insanlara geçtiğine dair henüz bir bulguya rastlanmamıştır.